

ULUSLARARASI TÜRK-AFRİKA KONGRESİ

Akra Deklarasyonu (Taslak)

16-17 Nisan 2013, GANA

8. Uluslararası Türk - Afrika Kongresi Akra Deklarasyonu (Taslak)

1 - 8. Uluslararası Türk-Afrika Kongresi 16 - 17 Nisan 2013 tarihlerinde Gana Cumhuriyeti'nin başkenti Akra'da gerçekleşmiştir.

Türk - Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi (TASAM) tarafından Gana Dışişleri Bakanlığı işbirliği ile düzenlenen 8. Uluslararası Türk-Afrika Kongresi “**Ekonomik Büyüme, Gıda Güvenliği ve Herkes İçin Sağlık**” ana teması ile toplanmıştır. Toplantıya, Gana Cumhuriyeti Dışişleri ve Bölgesel Bütünleşme Bakanı Sn. Hannah Tetteh, Türkiye'nin Gana Cumhuriyeti nezdindeki Büyükelçisi Sn. Aydın Nurhan, TİKA Uluslararası İlişkiler Dairesi Başkanı ve EXPO 2020 İzmir Yürütme Komitesi Üyesi Dr. Mehmet Yılmaz, uluslararası sivil toplum kuruluşları temsilcileri, gözlemci diplomatik misyon temsilcileri, akademisyenler ve ilgili uzmanlar ile medya temsilcileri katılmışlardır.

Kongre çalışmalarında Afrika'da yaşanan ekonomik ve toplumsal sorunlar ve bu sorunlara yönelik çözüm çabaları kapsamlı bir şekilde incelenmiştir. Bu meyanda “**Afrika Ekonomileri: Fırsatlar ve Riskler**”, “**Gıda Güvenliği ve Tarım Politikaları**”, “**Enerji, Su Politikaları ve Gıda Güvenliği**”, “**Herkes İçin Sağlık ve EXPO 2020 Vizyonu**” ve “**Sosyal Politikalar ve Sivil Toplumun Katkıları**” başlıklı konular hakkında tebliğler sunulmuştur.

2 - Kongre sırasında, katılımcı kişi ve kurumlar; gerek Türkiye'ye gerekse de Afrika ülkelerine birçok alanda kazanımlar sağlayacak bu tür toplantıların, kongrelerin ve konferansların daha güçlü bir şekilde sürdürülmesi gerektiği düşüncesinde mutabık kalmışlardır. Karşılıklı ve çok-taraflı ilişkilerin sürdürülmesi için gerekli olan kurumsallaşmanın sağlanmasına hizmet edecek bu kararın ve deklarasyonda belirtilen detayların Türkiye'nin kamu otoriteleri ve Afrika ülkelerindeki muadili kurumlarla paylaşılması kararı alınmıştır. Bunun yanı sıra gerek hükümet kuruluşlarının gerek hükümetler arası kuruluşların gerekse de hükümet dışı kuruluşların ve sivil toplum kuruluşlarının, ikili ve çok-taraflı ilişkilerin güçlendirilmesi ve Kongre hedeflerinin sağlanması için, güçlü desteklerinin ve katılımlarının sağlanması düşüncesi benimsenmiştir.

3 - Katılımcı kişiler ve kurumlar arasında karşılıklı interaktif iletişim ağlarının kurulması, oluşturulan bu ağların dinamik bir şekilde kullanılması, akademik işbirliğinin devam ettirilmesi, işbirliğinin çok-boyutlu hâle getirilmesi hususları Kongre sırasında güçlü bir şekilde vurgulanmıştır.

4 - “**Mikro milliyetçilik**”, “**entegrasyon**” ve “**öngörülemelik**” trendlerinin Afrika’da da etkisini göstereceği, muhtemel etkilerin de çok-terafı bir uluslararası sistemde Afrika’nın gelecek yüzyılına yön vereceği düşüncesi katılımcılar tarafından kabul görmüştür. Karmaşık karşılıklı bağımlılık çerçevesinde kurulacak güçlü kurumsal ağların, Afrika ülkelerinin kendi gelecek vizyonlarını ve kalkınma modellerini tayin etmeleri açısından yönlendirici bir niteliğe sahip olacağı öngörülmüştür. Bu bağlamda Afrika ülkelerinin tarih dışı yapılardan çağdaş yapılara geçişinde bu tür Kongrelerin önemi teyit edilmiştir.

5 - Afrika ülkelerinin yaşadığı sorunların her biri, hem birbirlerinin sebebi hem de birbirlerinin sonucudur. Susuzluk, bulaşıcı hastalıkların yayılması, sıtma, menenjit, anne ve çocuk ölümleri, gıda ürünlerinin yetiştirilmesinde yaşanan zorluklar, sağlıksız ve dengesiz beslenme, tarımın ilkelikten kurtulamaması, sulama sorunları, gıda fiyatlarındaki dalgalanmalar, sanayileşmenin sağlanamaması, tıbbî ilaçların yetersiz olması, var olan ilaçlara halkın ulaşamaması, ulaşılabilen ilaçların da yüksek bir oranının sahte olması, hijyenik bir ortamın sağlanamaması, erken yaşta ve zorla evliliğin sık görülmesi, kadına karşı şiddet, açlık, çocuk haklarının gözardı edilmesi, sosyal politikaların oluşturulamaması, rüşvet, yolsuzluk, eğitimsizlik, ekonomik, sosyal ve siyasi haklar konusunda bilinçsizlik, hükümetlerin sivil toplum kuruluşlarıyla organize bir şekilde hareket edememesi, hükümet dışı kuruluşların faaliyetlerine sıcak bakmamaları, kişilerin ekonomik güvencelerinin sağlanamaması, su, gıda ve enerji güvenliği konularında yetersiz kalınması, adil veya eşit paylaşımın sağlanamaması, siyasi sorunlar, göç, etnik farklılıklardaki hassasiyetler, Afrikalı yatırımcıların Afrika’ya yatırım yapmaması gibi konular, sorunlar birbirini beslemektedir. Bunların tamamı biraraya geldiğinde ise Afrika’nın kıta düzeyinde, Afrika ülkelerinin de ülke bazında gelişmesinin önünde büyük bir set oluşturmaktadır.

6 - Afrika, önümüzdeki yüzyılda Asya ile birlikte ön plana en çok çıkacak kıta olacaktır. Mutlak bir tek-kutuplu sistemden çok-kutuplu sisteme geçiş açısından da yeni bir mücadele alanı yeni bir satranç tahtası olan Afrika'nın en önemli sorunlarının başında, Afrika ülkelerinin ekonomik olarak kendilerine ivme kazandıracak doğal kaynaklarından yeteri derecede faydalanamamaları gelmektedir. Güçlü bir sanayinin oluşmasına katkı sağlayacak yatırımlardan da istifade edemeyen Afrika ülkeleri, susuzluk ve teknolojik yetersizlik gibi nedenlerden ötürü de sanayileşmesinin ana motorunu oluşturacak tarımsal kalkınmasını ve gelişimini de sağlayamamıştır.

7 - Güvenlik, Afrika ülkelerinin başta gelen sorunlarından olmaya devam etmektedir. Başta sınır sorunları olmak üzere, iç çatışmalar, etnik mücadeleler, din ve mezhep temelli kavgalar, Afrika çapında istikrarlı ekonomik ve siyasi yapıların oluşmasını engellemektedir. Bu tür sorunlar, Afrika ülkelerini dış müdahaleye açık konuma getirmektedir. Gerek muhtemel dış müdahaleler karşısında gerekse de kendi içlerinde yaşadıkları krizler sırasında güç kaybeden veyahut güçlü bir yapı kurmakta zorlanan devlet yapıları, uluslararası sistemin geleceği açısından da zihinlerde soru işaretlerinin oluşmasına sebebiyet verecektir.

8 - Güvenlik, istikrar, egemenlik konularında yetersiz kalan devlet yapıları, devletlerin temel meşruiyet kaynağı olan “halkının refah ve huzurunu sağlama” konusunda da yetersiz kalmakta, bu nedenle de Kongrenin ana temalarından olan sağlık ve gıda güvenliği gibi konularda da etkinlik gösterememektedir.

9 - Uluslararası toplumun ve uluslararası kuruluşların Afrika'da uygulamaya çalıştığı kalkınma programı, gıda programı gibi programlar Afrika halklarına kalıcı bir reçete sunamamıştır. Bu nedenle kıtanın başbaşa kaldığı sorunların halledilmesi açısından kıtanın çok katmanlı yapısının, demografik, coğrafi, siyasi, ekonomik, tarihi, dini ve toplumsal yapısının derinlemesine anlaşılması gerekmektedir. Başarısız olan ve siyasi amaç güden uluslararası kuruluşların yerine insani amaçlı hareket eden ve bağımsız sivil toplum kuruluşlarının etkinliğini artırması gerekmektedir.

10 - Kıtanın stratejik ve sektörel olarak gelişmesi gerekmektedir. Yeni sosyal ve ekonomik yapıların oluşturulması sağlanmalı, insan hakları, kadın ve çocuk hakları bağlamında güçlü bir yapıya kavuşturulmalı, sosyal adalet sağlanmalı, ziraî ve endüstriyel gelişimin önündeki engeller kaldırılmalı, sanayileşme hamlelerine önem verilmeli, bireylerin siyasi ve ekonomik güvenceleri garanti altına alınmalı, gıda ve enerji güvenliği sağlanmalı, milenyum kalkınma hedeflerine ulaşmak için etkili yöntemler izlenmeli, kalkınma ve istikrar en temel hususlar olarak göz önünde bulundurulmalı, bölgesel bütünleşme teorileri realist bir bakış açısıyla ele alınmalı, teoriden pratiğe geçişte yaşanan aksaklıklar tüm yönleriyle giderilmeye çalışılmalıdır.

11 - Kıtanın genel olarak, etkili bir kapasite yönetimine ihtiyacı vardır. Şehirleşme ve işsizlik gibi sorunların ortaya çıkmaya başladığı kıtada ekonominin doğru yönetilmesi diğer alanlarda da gelişme ve kalkınmanın sağlanmasında yardımcı olacaktır.

12 - Kıtanın yeraltı zenginliği ile yardıma muhtaçlığı arasında ilginç bir korelasyon bulunmaktadır. Normal şartlarda yeraltı zengini olan ülkelerin, kredi sağlayıcı, dominant ülkeler olması beklenirken, Afrika ülkeleri bunun tam tersi bir durumdadırlar. Bunun da temelinde Afrika ülkelerinin altyapılarının olmaması ve hâlâ sömürge geçmişin izlerini taşıması yatmaktadır. Reelpolitik göz önünde bulundurularak, bu durumun giderilmesi için, her alandaki plan ve projelerin revize edilmesi gerekmektedir.

13 - Kıta çapında barış ortamının sağlanması ve muhtemel savaşların önlenmesi açısından “**diyalog**” sürecinin devam ettirilmesi hayati önemi haizdir. Dış müdahaleye açık durumda olan ve sahip olduğu zengin doğal kaynaklarıyla kıta dışı güçlerin de ilgisini çeken Afrika ülkelerinin diyalog yöntemiyle sorunlarının çözümünde birbirlerine yardımcı olmaları, Afrika'nın geleceğinin şekillendirilmesinde barışçıl bir emsal teşkil edecektir. Afrika ülkelerinin çeşitli alanlarda gerçekleştirecekleri ortak projeler, ülkeler arasında dayanışma ve yardımlaşma ruhunu canlandıracaktır.

ULUSLARARASI TÜRK-AFRİKA KONGRESİ “Akra Deklarasyonu”

14 - Dünya siyasetinde her geçen gün bir çekim ve cazibe alanı hâline gelen Afrika ülkelerinin, Çin Halk Cumhuriyeti, Rusya Federasyonu, Hindistan, Brezilya ve Türkiye gibi yükselen yeni güçlerin dış politikasını iyi etüt ederek gelecek planlarını buna göre yapması, Afrika ülkelerinin kıta dışı unsurlarla kuracağı ilişkiler için güçlü bir altyapı teşkil edecektir. Afrika ülkelerinin bir kısmının “failed state” olmaktan kurtulmaları için değişen küresel sistemi ve küreselleşme olgusunu derinlemesine ve genişlemesine analiz etmeleri gerekmektedir.

15 - Türkiye'nin Afrika politikası, katılımcılar tarafından sorgulanmıştır. Afrika ülkelerinin kalkınma hamlelerini Türkiye ve Malezya örneklerinden yola çıkarak veya bu örnekleri iyi anlayarak yapmaları gerektiği vurgulanmıştır. Fakat Türkiye'nin Afrika politikası, genelde TİKA faaliyetleri ve sivil toplumun bağımsız faaliyetleri çerçevesinde incelendiğinden, katılımcılar tarafından net olarak anlaşılammıştır. Türkiye'nin, Afrika politikasını, anlaşılabilir teorik temellerin yanı sıra güçlü kurumsal temellere, “Türk **Markası**” olarak tanımlanabilecek rekabet edebilirliği olan marka bir **konsepte** ve diyalogla oluşturulan yapılara dayandırmasında fayda görülmüştür.

17 Nisan 2013, Akra